

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 56 0 P 050029 19 Rev
Sarajevo, 9.7.2020. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Fatime Imamović, kao predsjednice vijeća, Fatime Mrdović i Slavice Čindrak, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice A. H. iz K., ..., koju zastupaju punomoćnici Vesna Pehar i Zoran Lesko, advokati iz M., protiv tuženog SARAJEVO OSIGURANJE d.d. Sarajevo, UL..., koga zastupaju punomoćnici Josip Krešić i Bojan Krešić, advokati iz Č., radi naknade štete, v.s. 34.500,00 KM (pravilno: 63.493,53 KM), odlučujući o reviziji tuženog izjavljenoj protiv presude Kantonalnog suda u Mostaru, broj 56 0 P 050029 17 Gž od 29.5.2019. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 9.7.2020. godine, donio je

P R E S U D U

Revizija se odbija.

O b r a z l o Ź e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Konjicu, broj 56 0 P 050029 15 P od 17.2.2017. godine tuženi je obavezan isplatiti tužiteljici: na ime naknade nematerijalne štete ukupni iznos od 30.715,00 KM, odnosno na ime umanjenja opće životne aktivnosti iznos od 26.000,00 KM, na ime pretrpljenih bolova iznos od 1.075,00 KM, na ime pretrpljenog straha iznos od 1.030,00 KM, i na ime naruženosti iznos od 2.250,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe 15.1.2015. godine do isplate, u roku od 30 dana (stav I); na ime naknade troškova tuđe njege i pomoći iznos od 360,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 15.1.2015. godine do isplate, u roku od 30 dana (stav II); na ime troškova liječenja i lijekova ukupni iznos od 671,76 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 15.1.2015. godine do isplate, u roku od 30 dana (stav III). Prestali dio tužbenog zahtjeva je odbijen (stav IV). Odlučeno je da svaka stranka podmiri svoje troškove postupka (stav V).

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Mostaru, broj 56 0 P 050029 17 Gž od 29.5.2019. godine žalba tuženog je odbijena kao neosnovana, a žalba tužiteljice je djelimično uvažena i prvostepena presuda preinačena u dijelu dosuđenih naknada tužiteljici na ime nematerijalne i materijalne štete, na način da je tuženi obavezan da tužiteljici isplati za pretrpljene fizičke bolove iznos od 1.720,00 KM (umjesto 1.075,00 KM), za pretrpljeni strah 1.648,00 KM (umjesto 1.030,00 KM), za pretrpljene duševne bolove zbog umanjenja životne aktivnosti 41.600,00 KM (umjesto 26.000,00 KM), na ime naruženosti 3.600,00 KM (umjesto 2.250,00 KM), na ime troškova tuđe njege i pomoći 576,00 KM (umjesto 360,00 KM), i na ime troškova liječenja i lijekova 1.074,80 KM (umjesto 671,76 KM), a preinačena je i odluka o troškovima parničnog postupka tako što je tuženi obavezan da tužiteljici naknadi parnične

troškove u iznosu od 4.879,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 17.2.2017.godine do isplate, te troškove sastava žalbe u iznosu od 971,00 KM, u roku od 30 dana.

Blagovremeno izjavljenom revizijom, drugostepenu presudu u dosuđujućem dijelu pobija tuženi zbog pogrešne primjene materijalnog prava i povrede odredaba parničnog postupka. Predlaže da ovaj sud usvoji reviziju i preinači pobijanu presudu tako da odbije žalbu tužiteljice, a žalbu tuženog usvoji i tužiteljici dosudi nesporni iznos na ime naknade štete, obračunat prema doprinosu tužiteljice nastanku štete od 50% i stepenu umanjnja životne aktivnosti tužiteljice od 40%, ili da ukine pobijanu presudu i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Nakon što je ovaj sud ispitao pobijanu presudu u smislu odredbe člana 241. Zakona o parničnom postupku¹ (dalje: ZPP), odlučio je kao u izreci, iz sljedećih razloga:

Revizija nije osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužiteljice za naknadu nematerijalne i materijalne štete, i to nematerijalne štete u ukupnom iznosu od 61.430,00 KM, od čega na ime umanjnja opće životne aktivnosti 52.000,00 KM, na ime pretrpljenih fizičkih bolova 2.150,00 KM, na ime pretrpljenog straha 2.060,00 KM i na ime naruženosti 4.500,00 KM, i materijalne štete u ukupnom iznosu od 2.063,53 KM, od čega na ime troškova tuđe njege i pomoći 720,00 KM i na ime troškova liječenja i lijekova 1.343,53 KM, sve sa zateznim kamatama i troškovima parničnog postupka.

Iz činjeničnog stanja koje su utvrdili nižestepeni sudovi proizlazi: da se dana 6.10.2013. godine dogodila saobraćajna nezgoda u K., na način da je vozač vozila „Audi 4“, osiguranog kod tuženog, vozilom udario u tužiteljicu koja je kao pješak prelazila cestu; da je vozač N. A. pravosnažnom presudom krivičnog suda oglašen krivim i izrečena mu je uvjetna osuda; da je vozač mogao uočiti pješakinju koja se kretala preko lijeve kolovozne trake, ali je kasnio sa reakcijom kočenja jer je vozio neprilagođenom brzinom; da je i tužiteljica, kao oštećena doprinijela nastanku saobraćajne nezgode, jer je kao pješak prelazila kolovoz na mjestu gdje za tu radnju nisu bili stvoreni sigurnosni uslovi i nije obratila pažnju na kretanje vozila „Audi 4“ koje joj je dolazilo sa desne strane; da je tužiteljica u predmetnoj saobraćajnoj nezgodi zadobila teške, po život opasne povrede glave s potresom mozga, komom zbog ozljede mozga, i uništenjem moždanog tkiva, kao i teške, po život opasne povrede prsnog koša s prodorom zraka i krvarenjem u prsište, teške tjelesne povrede lijeve nadlaktice sa prelomom kosti nadlaktice uz oštećenje živca, i teške tjelesne povrede desne potkoljenice sa prelomom kosti potkoljenice i povredom živca; da je uslijed pretrpljenih povreda kod tužiteljice došlo do trajnog umanjnja životne aktivnosti od 65 %, uz trpljenje bolova jakog intenziteta u trajanju od 5 dana, srednjeg intenziteta u trajanju od 30 dana i lakog intenziteta u trajanju od 60 dana, te da je tužiteljica trpjela izrazito jak strah 7 dana, zatim strah jakog intenziteta 7 dana, strah srednjeg intenziteta 30 dana i strah blagog intenziteta 50 dana; da je kao trajna posljedica povreda tužiteljici ostala trajna naruženost i estetski defekt na mjestima hirurških rezova na desnoj potkoljenici i lijevoj nadlaktici u srednjem stepenu; da je tužiteljici zbog težine povreda bila potrebna tuđa njega i pomoć u

¹ „Službene novine F BiH“ broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

trajanju od 90 dana od strane nemedicinske osobe po 2 sata dnevno, te da je upotreba svih lijekova za koje su dostavljeni računi bila opravdana.

Iz navedenih činjenica proizlazi da je predmetna šteta nastala upotrebom motornog vozila u pokretu, koje je opasna stvar, pa se u smislu odredbe člana 173. Zakona o obligacionim odnosima (dalje: ZOO)², smatra da šteta potiče od te stvari, izuzev ako se dokaže da ona nije bila uzrok štete. Shodno odredbi člana 177 stav 3. ZOO, imalac stvari se oslobađa odgovornosti djelimično, ako je oštećeni djelimično doprinio nastanku štete. Odgovornost tuženog za nastalu štetu se zasniva na nespornoj činjenici da je vozilo kojim je tužiteljici nanesena šteta bilo osigurano od autoodgovornosti, pa tuženi, kao osiguravač, odgovara na osnovu odredbe člana 897. ZOO, za materijalnu štetu, zbog umanjenja imovine tužiteljice, u smislu odredbe člana 185. ZOO, kao i za nematerijalnu štetu, za pretrpljene duševne bolove zbog umanjenja životne aktivnosti, pretrpljene fizičke bolove, strah i naruženost, u smislu odredbe člana 200. ZOO.

Prvostepeni sud je na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja, prihvatajući nalaz i mišljenje vještaka saobraćajne struke kao potpun, stručan i objektivan, ocijenio da je odgovornost učesnika predmetne saobraćajne nezgode podjednaka, odnosno da je tužiteljica doprinijela nastanku štete u omjeru od 50 %, zbog čega se tuženi oslobađa odgovornosti u istom omjeru. Imajući u vidu i prihvaćeni nalaz vještaka medicinske struke, kojim je utvrđeno trajno umanjenje živote aktivnosti tužiteljice od 65 %, kao i utvrđeni intenzitet i trajanje fizičkih bolova i straha, te stepen naruženosti, sud je primjenom odredbe člana 200. ZOO, pozivajući se na ustaljenu sudsku praksu i kriterije za utvrđivanje visine pravične novčane naknade nematerijalne štete, tužiteljici dosudio naknadu u iznosima navedenim u izreci prvostepene presude. Primjenom istog o djelimičnoj odgovornosti, taj sud je prilikom utvrđivanja visine materijalne štete dosudio tužiteljici iznose utvrđene u istom omjeru, na ime opravdanih troškova liječenja, i troškova tuđe njege i pomoći.

Drugostepeni sud je uvažio žalbu tužiteljice u dijelu koji se odnosi na utvrđeni doprinos tužiteljice nastanku štete, a odbio kao neosnovane žalbene navode tuženog kojim je osporen utvrđeni stepen umanjenja životne aktivnosti tužiteljice od 65 %.

Naime, prema ocjeni drugostepenog suda, doprinos tužiteljice nastanku štete je 20 %, zbog čega se tuženi, kao odgovorno lice, može osloboditi odgovornosti samo u tom omjeru, pa je drugostepeni sud preinačio prvostepenu presudu i tužiteljici na ime naknade nematerijalne i materijalne štete dosudio novčane iznose koji su navedeni u izreci drugostepene presude.

U postupku pred drugostepenim sudom nisu učinjene povrede parničnog postupka na koje se ukazuje u reviziji. Naime, drugostepeni sud je pravilno primijenio odredbu člana 8. ZPP kada je ocijenio da je prvostepeni sud pravilno utvrdio činjenično stanje, uključujući i činjenice koje su utvrđene na osnovu medicinskog vještačenja. Drugostepeni sud je ocjenu da je prvostepena presuda rezultat savjesne i brižljive ocjene svih izvedenih dokaza opravdao valjanim razlozima, navodeći da je vještak iznio potpune, jasne i argumentovane odgovore na pitanja i primjedbe tuženog, i objasnio sudu i strankama na koji je način, i korištenjem kojih metoda, došao do određenih zaključaka. Kako je sud iz tog razloga vještačenje prihvatio kao potpuno, stručno i objektivno, revizionim navodima se ne može dovesti u pitanje pravilnost

² „Službeni list SFRJ“, broj: 29/78, 39/85 i 57/89, „Službeni list RBiH“, broj: 2/92 i 13/93 i „Službene novine Federacije BiH“, broj: 29/03 i 42/11

postupanja drugostepenog suda, pa revizioni razlog povrede odredaba parničnog postupka u ovom slučaju nije ostvaren.

Suprotno navodima revidenta, presuda je zasnovana i na pravilnoj primjeni materijalnog prava.

Naime, drugostepeni sud je doprinos tužiteljice, kao odlučnu činjenicu za primjenu odredbe o oslobađanju tuženog od odgovornosti za štetu, utvrdio na osnovu pravilne primjene relevantnih odredaba Zakona o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini³ (dalje: ZOBS).

Budući da je odgovornost vozača motornog vozila utvrđena pravosnažnom presudom krivičnog suda, pravilno je bilo doprinos tužiteljice utvrđivati primjenom odredaba člana 108. i 110. ZOBS, kojim su propisane obaveze pješaka, kao učesnika u saobraćaju.

Kako je vještačenjem utvrđeno da je tužiteljica prelazila kolovoz na mjestu gdje za tu radnju nisu bili stvoreni sigurnosni uslovi (obilježen pješački prelaz), a pješak koji namjerava da pređe kolovoz na mjestu na kojem ne postoji obilježen pješački prelaz ne smije da stupi na kolovoz ako time ometa saobraćaj vozila (110. ZOBS), odnosno dužan je da se prije stupanja na kolovoz uvjeri da to može da učini na bezbjedan način (član 108. stav 1. ZOBS), pravilna je ocjena drugostepenog suda da je tužiteljica svojim ponašanjem doprinijela nastanku štete.

Pravilna je i ocjena drugostepenog suda da odgovornost pješaka zbog takvog propusta ne može biti jednaka propustu osobe koja upravlja motornim vozilom, koje je opasna stvar od koje potiče povećana opasnost štete za okolinu. Naime, u ovom slučaju je utvrđeno da je vozač, koji je vozio brzinom većom od dozvoljene, kasnio sa reakcijom kočenja iako je mogao uočiti pješaka na kolovozu i ekstremnim kočenjem spriječiti udar prije stupanja pješaka na stranu kolovoza kojom se kretalo vozilo, odnosno da do udara pješaka ne bi došlo da se vozilo kretalo dozvoljenom brzinom. Nasuprot tome, nije utvrđeno da je tužiteljica, u momentu kada se kao pješak nalazila na kolovozu mogla reagovati, s obzirom na brzinu kretanja vozila. Zbog toga, navodi revidenta o namjernom postupanju tužiteljice nisu prihvatljivi, a ocjena drugostepenog suda da doprinos oštećene nastanku štete ne može biti jednak doprinosu štetnika, niti veći od 20 % jeste.

Kako se revizijom ne osporava način utvrđivanja visine nematerijalne štete, nego samo utvrđeni stepen umanjenja životne aktivnosti tužiteljice, te kako je sud, uz valjano obrazloženje, pravilno primijenio odredbu člana 200. ZOO, jer je prilikom odlučivanja o visini pravične naknade nematerijalne štete vodio računa o značaju povrijeđenog dobra i cilju kome služi naknada, zasnivajući svoju ocjenu na nalazu i mišljenju stručne osobe, koje je dato u skladu sa pravilima medicinske struke, to je odluka drugostepenog kojom je tužiteljici dosuđena naknada nematerijalne štete pravilna i zakonita. Pravilna je i odluka o naknadi materijalne štete zbog troškova koje je tužiteljica imala u vezi sa liječenjem i potrebom za tuđom pomoći, za koje je sud utvrdio da su bili opravdani, jer je i ta odluka donesena na osnovu pravilne primjene relevantnih odredaba materijalnog prava o naknadi materijalne štete.

Revizijom se neosnovano osporava i odluka drugostepenog suda o troškovima parničnog postupka.

³ "Službeni glasnik BiH", br. 6/06, 75/06, 44/07, 84/09, 48/10, 48/10, 18/13, 8/17, 89/17 i 9/18

Naime, sud je u konkretnom slučaju primijenio odredbu člana 386. stav 2. ZPP, i tužiteljici dosudio troškove srazmjerno uspjehu u sporu. Sud je obrazložio i zašto u ovom slučaju nije primijenio pravilo o procesnom prebijanju troškova, navodeći da je imao u vidu prirodu ovog spora, kao i činjenicu da cilj naknade nematerijalne štete nije restitucija, nego satisfakcija, odnosno zadovoljenje, i ublažavanje pretrpljenih bolova i patnje. Ovaj sud zato prihvata odluku o troškovima postupka koju je donio drugostepeni sud kao pravilnu i zakonitu, jer ista nije u suprotnosti sa odredbom člana 386. stav 2. ZPP, s obzirom da su troškovi dosuđeni srazmjerno uspjehu tužiteljice u ovoj parnici, u kojoj definitivna visina tužbenog zahtjeva u vrijeme podnošenja tužbe tužiteljici nije mogla biti poznata, pa bi drugačija odluka bila i nepravična i nezakonita.

Imajući u vidu naprijed navedeno, ovaj sud je ocijenio da ne postoje razlozi zbog kojih je revizija izjavljena, pa kako ne postoji ni razlog na koji ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, na osnovu odredbe člana 248. ZPP je odlučeno kao u izreci.

Predsjednik vijeća
Fatima Imamović,s.r.